

СУТНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ В ДЕРЖАВНОМУ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Валентин Михайлович СТАРЧЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*
<https://orcid.org/0009-0008-0894-2664>

Аналіз правового статусу Державного бюро розслідувань дає можливість говорити про те, що на даний правоохоронний орган покладено значне коло важливих завдань, від ефективності вирішення яких наряду залежить безпека та добробут населення, а також стан дотримання прав, свобод та інтересів людини і громадянина. При цьому робота даної інституції наряду залежить та є фактично неможливою без дотримання дисципліни. Дисципліна – це міжгалузєва категорія, не монополізована правом. Дане слово і похідне від нього «дисциплінарний» походять від французького слова «discipline», що означає статут, порядок, правила поведінки, загальнообов'язкові для осіб, що утворюють будь-яке об'єднання, корпорацію, союз [1, с.12].

Часто науковці розкривають сутність дисципліни, крізь призму людської особистості та координат її розвитку. Відповідно до Юридичної енциклопедії за редакцією Ю.С. Шемшученка, дисципліна – це точне, своєчасне і неухильне додержання встановлених правовими та іншими соціальними нормами правил поведінки у державі, суспільстві та житті. Спрямована на впорядкованість і узгодженість суспільних відносин дисципліна є необхідною умовою ефективного функціонування суспільства і держави, досягнення поставленої мети у діяльності органів державної влади та їх посадових осіб, підприємств, установ і організацій, а також громадян [2, с.199]. Як вказує В.А. Козбаненко, дисципліна – це певний порядок поведінки людей, який відповідає встановленим в суспільстві нормам права і моралі, а також вимогам тієї чи іншої організації. В суспільстві завжди існує загальнообов'язкова дисципліна та спеціальна дисципліна, дотримання яких забезпечується зовнішніми санкціями та примусовими заходами. Загальнообов'язкова дисципліна потрібна для нормального існування суспільства та держави, а також для функціонування соціальних організацій та інститутів. Спеціальна дисципліна обов'язкова лише для членів певних організацій. До спеціальних видів дисципліни вчений відносить: трудову, партійну, навчальну [3, с.478].

Д.О. Гавриленко відмічає: дисципліна – це, насамперед, суворе і точне дотримання порядку і правил поведінки, встановлених для визначеного кола осіб, що є для них обов'язковими. Даний автор у своїй статті, присвяченій поняттю дисципліни, поділяє її на види: галузева (транспортна дисципліна, військова, трудова, сюди ж можна віднести також і дисципліну в кримінально-виконавчих установах); функціональна (планова, договірна, фінансова). Далі автор підкреслює, що дисципліна має два аспекти: наявність визначених правил, норм поведінки, тобто санкціонований нормами права порядок взаємин учасників визначених суспільних відносин; практичне дотримання суб'єктами встановлених правил поведінки [4, с.24].

© Старченко В. М., 2021

Таким чином, у загальному розумінні дисципліна представляє собою систему правил, норм, вимог та механізмів, які в своїй сукупності спрямовані на забезпечення внутрішнього порядку, послідовності та додержання необхідної поведінки та виконання обов'язків особою та/або певною групою осіб в рамках конкретного правового, організаційного чи соціального середовища. Дисципліна характеризується такими ключовими властивостями: 1) обумовлена наявністю правил, норм та стандартів, спрямованих на забезпечення належної поведінки суб'єктів у певних взаємовідносинах; 2) передбачає психологічну готовність суб'єкта дотримуватись відповідних вимог та правил; 3) вимагає усвідомлення суб'єктом необхідності та важливості дотримання відповідних порядків та правил; 4) передбачає можливість та добровільне прийняття обов'язку нести встановлену міру відповідальності за вчинені правопорушення.

З огляду на зазначене вище, забезпечення дисципліни в Державному бюро розслідувань представляє собою систему правових та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення внутрішнього порядку, послідовності виконання та додержання установлених вимог та правил поведінки посадовими особами даного відомства, що в свою чергу сприяє якісному та ефективному виконанню завдань та функцій, які стоять перед ними в процесі реалізації службової діяльності. А відтак, забезпечення дисципліни в розрізі представленої проблематики передбачає: по-перше, розробку та прийняття норм, вимог і стандартів, яких мають дотримуватись посадові особи ДБР в процесі здійснення службової діяльності; по-друге, створення необхідних організаційних заходів для забезпечення та підтримки дисципліни, що в свою чергу включає: а) постійне професійне навчання та розвиток службовців; б) підвищення правової свідомості відповідних фахівців, що є превентивним засобом попередження вчинення ними правопорушень; в) розробку механізмів юридичної відповідальності за вчинення неправомірних дій.

Список використаних джерел:

1. Коваленко К.В. Правове регулювання дисциплінарної відповідальності працівників органів внутрішніх справ: дис. ... канд. юрид. наук. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. 2009. 207 с.
2. Юридична енциклопедія : Т.2, Д – Й / Ю.С. Шемшученко Ю.С. // Київ : «Українська енциклопедія імені М.П. Бажана». 2004. С.199
3. Городянко С. В. Організаційно-правове забезпечення безпеки діяльності працівників ОВС України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 189 с.
4. Романов М.В. Правове регулювання заходів стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі: дис. ... канд. юрид. наук. Харків: Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. 2002. 208 с.